

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k „Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zmene a doplnení nariadenia (ES) 1228/2003 vo veci termínu aplikácie určitých predpisov pre Slovinsko“

COM(2004) 309 fin. - 2004/0109 (COD)

(2004/C 302/10)

Rada dňa 11. mája 2004, rozhodla, v súlade s ustanoveniami článku 95 Zmluvy, ktorou sa zakladá Európske spoločenstvo požiadať o konzultáciu Európsky hospodársky a sociálny výbor vo veci „Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zmene a doplnení nariadenia (ES) 1228/2003 vo veci termínu aplikácie určitých predpisov pre Slovinsko“

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená spracovaním materiálov k danej problematike, prijala svoje stanovisko dňa 10. júna 2004 Spravodajcom bol pán Simons.

Európsky hospodársky a sociálny výbor, dňa 30. júna a 1. júla 2004, na svojom 410. plenárnom zasadnutí (schôdzi z 30. júna) prijal nasledujúce stanovisko počtom 158 hlasov za, 2 proti a 7 hlasujúcich sa hlasovania zdržalo.

1. Úvod

1.1 Predmetom nariadenia (ES) 1228/2003 Európskeho parlamentu a Rady o podmienkach pre prístup k sieti pri cezhraničnom obchodovaní s elektrickými prúdmi je vytvorenie ozajstného jednotného trhu s elektrickou energiou prostredníctvom zintenzívnenia cezhraničného obchodu s elektrickou energiou. Pre stanovenie taríf pre cezhraničný prenos a pridelovanie použiteľných voľných kapacít treba zaviesť férové, náklady zohľadňujúce, prehľadné a bezprostredne platiace pravidlá, ktoré by brali ohľad na porovnanie medzi výkonnými prevádzkovateľmi siete zo štruktúrne porovnateľných oblastí a ktoré by dopĺňali ustanovenia Smernice 96/92/ES tak, aby bol zabezpečený efektívny prístup k prenosovým sieťam pri cezhraničných transakciách.

2. Obsah návrhu Komisie

2.1 Slovinská republika sa obrátila na Komisiu so žiadosťou o zmenu tohto nariadenia, ktorá by Slovinsku umožnila do 1. júla 2007 naďalej prevádzkovať svoj systém manažmentu preťaženia siete ohľadom spojovacích elektrických vedení s Rakúskom a Talianskom. Momentálne na základe tohto systému Slovinsko prideluje polovicu celkovej použiteľnej kapacity príslušných spojovacích vedení. Podľa dohody medzi príslušnými prevádzkovateľmi prenosovej siete zvyšných 50 % celkovej kapacity prideluje rovným dielom taliansky, resp. rakúsky prevádzkovateľ. Podľa súčasného slovinského systému sa použiteľná kapacita v prípade, že celkový dopyt prekračuje voľnú kapacitu (preťaženie siete), prideluje záujemcom o ňu proporcionálne. Kapacita sa prideluje bezplatne. Takýto systém nemožno považovať za nediskriminačný a trhový v zmysle Nariadenia o elektrickej energii. Táto výnimka sa zdôvodňuje tým, že sa ešte neukončil proces reštrukturalizácie slovinského priemyslu, resp. že ešte prebieha prispôsobovanie slovinskej produkcie el. energie na nové trhové podmienky (veľké investičné náklady do opatrení na ochranu životného prostredia).

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Návrh Komisie EU sa zakladá na článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktorý je súčasťou kapitoly o zblížovaní právnych predpisov. Avšak fakty – nariadenie 1228/2003 vyšlo po ukončení rokovaní o prístupní a podpise zmluvy o prístupní, takže sa Slovinsko nemohlo podieľať na procese jeho prijatia – odôvodňujú v každom ohľade prístup založený na príslušnej zmluve o prístupní a aktu o prístupní.

3.2 Tento akt obsahuje ustanovenia o aplikovaní rozhodnutí prijatých inštitúciami, najmä ak sa nový členský štát nemohol podieľať na rokovaní ohľadom rozhodnutia, ktoré bolo prijaté medzi dňom, ku ktorému boli zmluva alebo akt podpísané, a skutočným prístupním krajiny dňa 1. mája 2004. To je prípad Slovinska.

3.3 V duchu týchto ustanovení treba zároveň s návrhom Komisie zvážiť žiadosť slovinskej vlády o odloženie aplikovania čl. 6 ods. 1 Nariadenia a priamo súvisiacich ustanovení v prílohe do 1. júla 2007.

3.4 V súlade s úslovím „pacta sunt servanda“ možno zvážiť zamietnutie iba vtedy, ak by prijatie návrhu malo za následok nenapraviteľnú škodu pre Úniu ako celok.

3.5 Komisia však vo svojom návrhu uvádza, že praktický dopad prechodného obdobia na fungovanie jednotného trhu s elektrinou bude veľmi malý. EHSV môže s týmto názorom súhlasiť. Rovnako sa dá len ťažko tvrdiť, že počas požadovaného prechodného obdobia dokáže Slovinsko zrealizovať svoj potenciál stať sa nie nevýznamným regionálnym centrom v rámci jednotného trhu.

3.6 Aj oprávnený argument, že Nariadenie 1228/2003 bolo vydané, aby sa konečne vytvoril skutočný medzinárodný trh s elektrickou energiou, ⁽¹⁾ a že žiadosť Slovinska by toto porušila, nie je dostatočne závažný na zamietnutie žiadosti, vzhľadom na dobu trvania, rozsahu a geografickej oblasti.

3.7 Ani samo osebe správne tvrdenie, že zdravá konkurencia medzi európskymi výrobcami hliníka a ocele je základným prvkom jednotného trhu, tu nezaväzňuje.

3.8 Na druhej strane zabezpečenie bezpečného a spoľahlivého systému elektrickej energie v Slovinsku a umožnenie investícií do opatrení na ochranu životného prostredia počas prechodného obdobia sú dôvodmi pre prijatie návrhu Komisie.

3.9 EHSV je o to väčšmi naklonený odporučiť prijatie návrhu, keďže sa vo svojom stanovisku zo 17. októbra 2001 ⁽²⁾ k Nariadeniu 1228/2003 vyslovil o dôsledkoch pre vtedajšie kandidátske krajiny takto: „... v sektoroch elektrickej energie a zemného plynu v kandidátskych krajinách... pretrvávajú nekonkurencieschopné infraštruktúry a metódy riadenia. Bezprostredným dôsledkom toho by mohli byť značné straty pracovných miest v spoločnostiach v týchto odvetviach, čo by zase spôsobilo neúnosné sociálne napätie v kandidátskych krajinách, najmä v krajinách, ktoré doteraz nemajú rovnaký typ systému sociálneho zabezpečenia, aký je v členských štátoch. Európska únia sa musí s týmito krajinami podeliť o skúsenosti získané v procese liberalizácie, ktorý v súčasnom období v Európe prebieha, a poskytnúť financovanie, aby im pomohla zmodernizovať ich podniky. Otvorenie týchto nových trhov nestačí; je potrebné taktiež reštrukturalizovať ich odvetvia energetiky, aby spoločnosti v kandidátskych krajinách mohli konkurovať za rovnakých podmienok.“

Brusel, 30. júna 2004

4. Zhrnutie a záver

4.1 V návrhu Komisie predložené argumenty, ktorými sa požaduje, aby článok 6 odsek 1 a s ním súvisiace ustanovenia Nariadenia č. 1228/2003 ohľadom konania pri preťažení sietí vstúpili do platnosti až 1. júla 2007, nie sú oprávnené, ak sa zohľadňujú výlučne z hľadiska záujmov zdravej konkurencie jednotného trhu.

4.2 Avšak po zvážení faktov vzhľadom na dobu, kedy bolo nariadenie vypracované a kedy boli podpísané rokovania o pristúpení, sa EHSV nazdáva, že tieto argumenty sú odôvodnené. Povolenie požadovaného krátko prechodného obdobia nebude mať pre Úniu ako celok za následok nenahraditeľné škody – naopak: sú tým zaručené bezpečnosť a spoľahlivosť ako aj investície na ochranu životného prostredia do slovinského systému – a vo svojom stanovisku k nariadeniu 1228/2003 ⁽³⁾ k otázke konkurencie z vtedajších kandidátskych krajín EHSV odporučil, aby EÚ podala pomocnú ruku. EHSV sa nazdáva, že je úplne zrejmé, že sa Slovinsko nemohlo zúčastniť na rokovaniach o nariadení 1228/2003 alebo jeho schválení.

4.3 Bez ohľadu na vysvetlenie a základ návrhu Komisie, ktorý by sa mal v súlade s vyššie uvedenými stanoviskami doplniť alebo pozmeniť, odporúča EHSV prijať návrh na odloženie účinnosti nariadenia 1228/03 do 1. júla 2007.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

R. BRIESCH

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV k „Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o podmienkach pre prístup k sieti pri cezhraničnom obchodovaní s elektrickou energiou“, Ú. v. C 36 z 8.2.2002, str.10

⁽²⁾ Viď Stanovisko EHSV k „Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o podmienkach pre prístup k sieti pri cezhraničnom obchodovaní s elektrickou energiou“, Ú. v. C 36 z 8.2.2002, str. 10.

⁽³⁾ Bod 6.6 stanoviska EHSV, Ú. v. C 36 z 8 .2. 2002, str. 10.